

2016

Ετήσια Έκθεση
ΑΛΚΟΟΛ

ΑΡΧΗ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗΣ
ΕΞΑΡΤΗΣΕΩΝ ΚΥΠΡΟΥ

Η Επιβλαβής Χρήση ΑΛΚΟΟΛ στην Ευρώπη

Επιβλαβής χρήση αλκοόλ και κοινωνικό κόστος

Η επιβλαβής χρήση αλκοόλ στην Ευρώπη, τεκμηριώνεται ευρέως. Παρά το γεγονός όμως ότι το αλκοόλ επιφέρει τεράστιο κόστος στην δημόσια υγεία, στην ευρωπαϊκή κοινότητα η έκταση του κοινωνικού κόστους φαίνεται να είναι υποτιμημένη, αφού συχνά δεν λαμβάνονται υπόψη τα κόστη που επιφέρει στον περίγυρο των ατόμων που κάνουν χρήση αλκοόλ, στα παιδιά και στους συντρόφους τους, ή και στους συνεργάτες τους στο εργασιακό περιβάλλον (Anderson et al, 2012). Η υπερβολική κατανάλωση αλκοόλ συνδέεται με βίαιες και επικίνδυνες συμπεριφορές θέτοντας σε κίνδυνο κάποιες φορές ακόμα και την ίδια τη ζωή του ατόμου ή και τρίτων. Η καθιέρωση μιας ευρύτερα υποστηρικτικής πολιτικής και κοινωνικού περιβάλλοντος, μέσα από στρατηγικές και μέτρα που ενισχύουν τα κίνητρα των επιχειρηματιών, των Αρχών Επιβολής του νόμου και του κοινού μπορούν να επιφέρουν την αλλαγή και τη μείωση των επικίνδυνων και εγκληματικών συμπεριφορών που σχετίζονται με το αλκοόλ και του κοινωνικού κόστους που σχετίζεται με την επιβλαβή κατανάλωση του (Patra et al. 2011; Hawkins et. al., 2009).

Το Ευρωπαϊκό Σχέδιο Δράσης: Προτεραιότητα στους νέους

Οι αλλαγές που παρατηρούνται στα πρότυπα κατανάλωσης ανάμεσα στους έφηβους, και ειδικότερα η αύξηση που σημειώθηκε στη βαριά επεισοδιακή κατανάλωση και βαριά κατανάλωση ανάμεσα στους ανήλικους, αποτελούν λόγο ιδιαίτερης ανησυχίας ανάμεσα στα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Παρά τις θετικές τάσεις που παρατηρήθηκαν σε κάποια Κράτη Μέλη, στην Κύπρο τα αποτελέσματα πρέπει να προβληματίσουν. Το φαινόμενο της υπερβολικής κατανάλωσης αλκοόλ σε μια περίπτωση παρουσιάστηκε κυρίως στην Αυστρία, στην Κύπρο και στη Δανία όπου σχεδόν ένας στους δύο μαθητές ανέφερε να κατανάλωσε 5+ ποτά σε μια περίπτωση κατά τις τελευταίες 30 μέρες.

Κατά συνέπεια, προτεραιότητα μας αλλά και όλης της Ευρώπης είναι η προώθηση δράσεων για την αντιμετώπιση της βλάβης που σχετίζεται με την κατανάλωση και την βαριά επεισοδιακή κατανάλωση αλκοόλ ανάμεσα στους έφηβους. Τα δύο αυτά σημεία αντιπροσωπεύουν τις κοινές ανησυχίες όλων των κρατών μελών. Συνεπώς, το Ευρωπαϊκό Σχέδιο Δράσης για το Αλκοόλ 2014 - 2017 στην ομάδα στόχο «νέοι» συμπεριλαμβάνει το αγέννητο παιδί, τα παιδιά, τους εφήβους και τους νεαρούς ενήλικες μέχρι 25 χρονών. Με τον τρόπο αυτό η Ευρωπαϊκή Επιτροπή διασφαλίζει την προστασία των παιδιών, αγκαλιάζοντας τα διαφορετικά νόμιμα όρια ηλικίας κατανάλωσης αλκοόλ σε όλη την Ευρώπη μέσα από στοχευμένες δράσεις.

Σημαντική είναι και η ανάγκη αποτροπής επιβλαβούς και επικίνδυνης χρήσης αλκοόλ ανάμεσα στους νέους άνω του νόμιμου ορίου ηλικίας κατανάλωσης αλκοόλ. Η επικίνδυνη κατανάλωση αλκοόλ μπορεί να φέρει βραχυπρόθεσμες και μακροπρόθεσμες επιπτώσεις στην υγεία των νέων, συμπεριλαμβανομένης της αυξημένης πιθανότητας έκθεσης σε μια επικίνδυνη κατάσταση, ατυχήματα ή και περιστατικά βίας όταν βρίσκονται σε κατάσταση μέθης.

Η Εθνική Στρατηγική για την Αντιμετώπιση της Εξάρτησης από Παράνομες ουσίες και την Επιβλαβή Χρήση Αλκοόλ 2013-2020

Η Εθνική Στρατηγική για την Αντιμετώπιση της Εξάρτησης από Παράνομες Ουσίες και την Επιβλαβή Χρήση Αλκοόλ 2013-2020, αντικρίζει το θέμα του αλκοόλ, μέσα από μια σκοπιά που περιλαμβάνει στόχους που αφορούν στην μείωση της διαθεσιμότητας και προσβασιμότητας του αλκοόλ σε ευάλωτες ομάδες ή ομάδες υψηλού κινδύνου, μέσα από την διασφάλιση της εφαρμογής νομοθετικών μέτρων.

Στο Σχέδιο Δράσης 2013- 2016, οι κύριες δράσεις που εστιάζονται στο αλκοόλ είναι οι εξής:

- Εντοπισμός, ενημέρωση και παραπομπή εγκύων γυναικών που κάνουν χρήση αλκοόλ.
- Παροχή βραχείας παρέμβασης σε νεαρά άτομα που αποτείνονται στα ΤΑΕΠ λόγω μέθης.
- Προώθηση μέτρων για τον περιορισμό της έκθεσης των νέων, στη διαφήμιση του αλκοόλ.
- Διάχυση ενημερωτικού υλικού στους νέους, σχετικά με τους κινδύνους υπερβολικής κατανάλωσης αλκοόλ και κατανάλωσης ενεργειακών αλκοολούχων ποτών.
- Μείωση περιστατικών οδήγησης υπό την επήρεια αλκοόλ.
- Αναθεώρηση του περί «Πώλησης Οινοπνευματωδών Ποτών» Νόμου (Κεφ. 144) και προώθηση μέτρων για πιο αυστηρή εφαρμογή της νομοθεσίας για την πώληση ή την προμήθεια αλκοόλ σε άτομα κάτω των 17 ετών.
- Εφαρμογή φορολογικού συστήματος για το αλκοόλ όπου η φορολογία είναι σε αναλογία με την περιεκτικότητα του αλκοόλ ή βάσει τύπου ποτού.

Αναθεώρηση του περί «Πώλησης Οινοπνευματωδών Ποτών» Νόμου (Κεφ. 144)

Κατά το 2015, η ΑΑΕΚ σε συνεργασία με το Υπουργείο Εσωτερικών επεξεργάστηκε και ενσωμάτωσε στο προσχέδιο του τροποποιητικού Νόμου ΚΕΦ. 144 περί «Πώλησης Οινοπνευματωδών Ποτών» τις πιο κάτω αλλαγές ή και προσθήκες, με απώτερο στόχο τη μείωση της προσβασιμότητας και διαθεσιμότητας του αλκοόλ ανάμεσα στα παιδιά και τους νέους.

- Παροχή εκπαίδευσης των πωλητών όσον αφορά στην υπεύθυνη πώληση και σερβίρισμα αλκοολούχων ποτών, συνδεδεμένη με διαδικασία αδειοδότησης.
 - Ερμηνεία της μέθης και ενσωμάτωσης της στην εκπαίδευση της υπεύθυνης πώλησης.
 - Ανάπτυξη ενός έγκυρου και ξεκάθਾਰου συστήματος ελέγχου.
 - Επιβολή πιο αποτρεπτικών ποινών (μέχρι και 3000 ευρώ χρηματική εξώδικη ποινή σε περίπτωση πώλησης σε άτομα κάτω του ορίου ηλικίας που προνοεί ο νόμος).
 - Επικοινωνία των αποτελεσμάτων του ελέγχου εφαρμογής του νόμου στους πωλητές αλκοολούχων ποτών και ιδιοκτήτες υποστατικών και δημοσίευση παραβιάσεων ετησίως στην ιστοσελίδα της Αστυνομίας Κύπρου.
 - Κατάλογος πωλητών αλκοολούχων ποτών και ιδιοκτητών των υποστατικών που πωλούν οινοπνευματώδη θα δημοσιεύεται κατόπιν έκδοσης διατάγματος του Υπουργού Εσωτερικών, με τις ανά έτος τροποποιήσεις, στην Επίσημη Εφημερίδα της Δημοκρατίας.
 - Αλλαγή του ορίου ηλικίας πρόσβασης και κατανάλωσης του αλκοόλ από 17 στα 18 χρόνια.
- Νοείται ότι οι προτεινόμενες τροποποιήσεις ενδέχεται να αλλάξουν ή και να ζητηθεί ενσωμάτωση σχετικών κανονισμών, σε επίπεδο Βουλής.

ΠΥΛΩΝΑΣ ΠΡΟΛΗΨΗΣ - ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ

Η Εθνική Στρατηγική 2013-2020 και το Σχέδιο Δράσης 2013-2016, δίνει έμφαση στην ενδεδειγμένη πρόληψη και προτείνει τους πιο κάτω άξονες:

- Στήριξη ευάλωτων ομάδων ως προς την αποτροπή της χρήσης εξαρτησιογόνων ουσιών και παροχή προγραμμάτων σε περιοχές υψηλού κινδύνου.
- Ανάπτυξη δράσεων με στόχο τη δημιουργία αποτρεπτικού περιβάλλοντος ως προς τη χρήση.

Σχέδιο Δράσης 2017-2020

Πρωταίει στόχους όπως την καθυστέρηση της ηλικίας της πρώτης χρήσης αλκοόλ, τη μείωση και ελαχιστοποίηση των ποσοτήτων κατανάλωσης ανάμεσα σε εφήβους που ενδεχομένως ήδη πίνουν, τη μείωση της βλάβης που υπέστησαν τα παιδιά που ζουν με οικογένειες που αντιμετωπίζουν προβλήματα με το αλκοόλ όπως επίσης και την προστασία του αγέννητου παιδιού. Οι στόχοι αυτοί μπορούν να επιτευχθούν μέσα από διάφορες δράσεις όπως για παράδειγμα:

- την εφαρμογή εντατικών ελέγχων
- την εκπαίδευση στην υπεύθυνη πώληση και διάθεση αλκοόλ
- την παροχή στήριξης μέσα από συμβουλευτικές υπηρεσίες ή και εναλλακτικές δραστηριότητες σε ευάλωτες ομάδες
- την παροχή εκπαιδύσεων οργανωμένων συνόλων νεολαίας σε παρεμβάσεις πρόληψης
- τη διοργάνωση εκστρατειών ευαισθητοποίησης στο περιβάλλον του σχολείου και στην κοινότητα,
- την παροχή εκπαιδύσεων για γονείς
- την παροχή σύντομων παρεμβάσεων και παραπομπή σε υποστηρικτικές υπηρεσίες εγκύων και θηλαζουσών γυναικών που καταναλώνουν αλκοόλ.

Πρόγραμμα ΤΚΝΣ

- Περίοδος Εφαρμογής: Δεκέμβριος 2015 – Νοέμβριο 2016.
- Καινοτόμο πιλοτικό πρόγραμμα έγκαιρης στοχευμένης παρέμβασης για παιδιά/ εφήβους 8-15 ετών και των οικογενειών τους που έχουν ανάγκη υποστήριξης.
- Ανάδοχοι Φορείς: Ευρωπαϊκό Πανεπιστήμιο Κύπρου & Κυπριακός Οργανισμός Αθλητισμού.
- Επαρχίες εφαρμογής: Λευκωσία, Λεμεσός, Αμμόχωστος.
- Ομάδες στόχου: Παιδιά/έφηβοι εξαρτημένων ατόμων (σε νόμιμες- αλκοόλ ή παράνομες ουσίες), παιδιά και έφηβων ψυχικά ασθενών γονιών, αδελφια εξαρτημένων ατόμων (σε νόμιμες ή παράνομες ουσίες), παιδιά και έφηβους φυλακισμένων γονιών.
- Παροχή υπηρεσιών ψυχολογικής στήριξης, εκπαιδευτικής ενίσχυσης και δημιουργικής ανάπτυξης στους τομείς του αθλητισμού, του πολιτισμού και της τέχνης.
- Όλες οι υπηρεσίες παρέχονται δωρεάν.

«Κοινωνικό Πρόγραμμα στο Δρόμο»

- Περίοδος εφαρμογής: Σε ισχύ από το 2013
- Ανάδοχοι Φορείς: Πολυδύναμο Δημοτικό Κέντρο Στροβόλου και Λεμεσού
- Επαρχία εφαρμογής: Δήμος Στροβόλου και Δήμος Λεμεσού
- Ομάδες στόχου: Η παρέμβαση αφορά κυρίως εφήβους και νέους (12-23 ετών) που ανήκουν σε ευάλωτες ομάδες των ευρύτερων περιοχών των Δήμων Στροβόλου και Λεμεσού
- Στόχος: η δημιουργία ενός αποτρεπτικού περιβάλλοντος αρνητικών συμπεριφορών που εκδηλώνονται σε ευάλωτες ομάδες σε κοινόχρηστους χώρους των Δήμων (πάρκα, αυλές σχολείων, καφετέριες κ.α.), π.χ. χρήση ουσιών, βανδαλισμοί, κτλ.

Πρόγραμμα πρόληψης στην ελεύθερη επαρχία Αμμοχώστου «Κοινωνική Υπηρεσία Στήριξης Οικογένειας, Παιδιών και Εφήβων»

- Περίοδος εφαρμογής: Φεβρουάριος– Ιούλιος 2015.
- Ανάδοχοι Φορείς: Σύνδεσμος Κοινωνικών Λειτουργιών & Επιτροπή Προστασίας και Ευημερίας του Παιδιού Επαρχία Αμμοχώστου (ΕΠΕΠΕΑ).
- Επαρχία εφαρμογής: Ελεύθερη επαρχία Αμμοχώστου.
- Ομάδες στόχου: Ευάλωτες ομάδες όπως καθορίστηκαν στην Εθνική Στρατηγική.

Παροχή υπηρεσιών πολύ-επίπεδης στήριξης σε κοινότητες της Ελεύθερης περιοχής Αμμοχώστου μέσα από τη δημιουργία συγκεκριμένης υπηρεσίας παροχής κοινωνικής και ψυχολογικής στήριξης, παροχής εναλλακτικών δραστηριοτήτων ή/ και διασύνδεσης με άλλες δομές/ υπηρεσίες, η οποία να είναι προσβάσιμη σε όλες τις κατηγορίες των ευάλωτων ομάδων του πληθυσμού της επαρχίας. Απώτερος σκοπός του προγράμματος ήταν η στήριξη ευάλωτων ομάδων ως προς την αποτροπή της χρήσης εξαρτησιογόνων ουσιών και παροχή προγραμμάτων σε περιοχές υψηλού κινδύνου, καθώς και η ανάπτυξη δράσεων με στόχο τη δημιουργία αποτρεπτικού περιβάλλοντος ως προς τη χρήση.

Πρόγραμμα έγκαιρης παρέμβασης για έφηβους και νεαρούς παραβάτες και τις οικογένειές τους

- Περίοδος εφαρμογής: Ιανουάριος 2016- Ιανουάριο 2017.
- Ανάδοχοι Φορείς: Κέντρο Ερευνών και Συστημικών Εφαρμογών Κύπρου σε σύμπραξη με το Πολυδύναμο Δημοτικό Κέντρο Λευκωσίας και το Συστημικό Ινστιτούτο Κύπρου.
- Επαρχία εφαρμογής: Επαρχία Λευκωσίας.
- Ομάδες στόχου: Έφηβοι και νεαροί παραβάτες, ηλικίας 12 έως 26 χρόνων.
- Δωρεάν παροχή ατομικής συμβουλευτικής στους νέους και εξειδικευμένη οικογενειακή θεραπεία στον κάθε παραβάτη και την οικογένειά του.

Στόχος: Η μείωση ή διακοπή της παραβατικής συμπεριφοράς από τους ανήλικους/ νεαρούς και η αποτροπή της χρήσης εξαρτησιογόνων ουσιών, καθώς και αποτροπή της εξάρτησης στις περιπτώσεις όπου ήδη υπάρχει πειραματισμός με τις ουσίες αυτές.

Πρόγραμμα « Δράση στο Δρόμο»

- Περίοδος εφαρμογής: Σε εξέλιξη από το 2014.
- Ανάδοχοι Φορείς: ΣΥΚΕΣΟ και Δήμοι/Κοινότητες.
- Επαρχία εφαρμογής: επαρχία Λευκωσίας στο Πέρα Χωρίο, Νήσου, Δάλι, Τσέρι, Ανθούπολη, στην Επαρχία Λάρνακας στους συνοικισμούς των Αγίων Αναργύρων και στην περιοχή του Αϊ Γιάννη, όπως και στην Επαρχία Αμμοχώστου, στο Δήμο Σωτήρας.
- Ομάδες στόχου: Νέοι και Νέες ηλικίας 8-20 ετών που ανήκουν σε ευάλωτες ομάδες.
- Στόχος: η ένταξη των νέων στο ευρύτερο κοινωνικό περιβάλλον, με την αλλαγή των στάσεων και των πεποιθήσεών τους, πρόληψη της χρήσης ουσιών και του αλκοόλ.
- Παροχή υπηρεσιών: παροχή εναλλακτικών τρόπων ψυχαγωγίας ή δραστηριοτήτων, επανένταξη στο σχολικό περιβάλλον εάν έχουν εγκαταλείψει το σχολείο, καθοδήγηση για εργασία, σύντομη παρέμβαση και στήριξη της οικογένειας και καθοδήγηση αναφορικά με τις δυσκολίες που αντιμετωπίζουν (π.χ. ανεργία, ενδοοικογενειακές συγκρούσεις κ.α.)

Πρόγραμμα δοκιμαστικών αγορών

Η ΑΑΕΚ προχώρησε το 2015 με την προκήρυξη και επιχορήγηση του πιλοτικού προγράμματος «Δοκιμαστικών Αγορών» στις επαρχίες Λευκωσίας και Λεμεσού, έργο του οποίου την εφαρμογή ανέλαβε το Πανεπιστημιακό Κέντρο Ερευνών Πεδίου. Γενικός στόχος της εφαρμογής του πιλοτικού προγράμματος των «**Δοκιμαστικών Αγορών**» ήταν η διερεύνηση του επιπέδου συμμόρφωσης των πωλητών αλκοολούχων ποτών σε ότι αφορά στο κατώτατο όριο ηλικίας πώλησης αλκοολούχων ποτών και η εκπαίδευση προσωπικού σε υποστατικά που πωλούν ή και σερβίρουν αλκοόλ στις επαρχίες Λευκωσίας και Λεμεσού, με στόχο την πιστή εφαρμογή της νομοθεσίας. Στη μεγάλη πλειονότητα των 200 επισκέψεων, δεν διαπιστώθηκε οποιαδήποτε αντίδραση, αλλά υπήρξε εκδήλωση πρόθεσης για πώληση αλκοολούχου ποτού. Σε μόνο 11 περιπτώσεις από τις 200 (5.5%) ζητήθηκε, είτε η προφορική επιβεβαίωση, είτε η επίδειξη ταυτότητας που θα ήταν η αναμενόμενη αντίδραση.

Με βάση τα πιο πάνω αποτελέσματα που επιβεβαίωσαν τα πιο πρόσφατα στοιχεία της έρευνας μαθητικού πληθυσμού ESPAD (2011) που τεκμηριώνουν την εύκολη προσβασιμότητα των νέων κάτω του επιτρεπόμενου ορίου ηλικίας των 17 χρόνων σε αλκοολούχα ποτά, η ΑΑΕΚ προχώρησε στην ανάπτυξη κατευθυντήριων γραμμών με στόχο την καθιέρωση ενός γενικού πλαισίου διασφαλίζοντας την παροχή αποτελεσματικών εκπαιδευτικών προγραμμάτων Υπεύθυνης Πώλησης και Διάθεσης για το Αλκοόλ (ΥΠΔΑ) για τους επιχειρηματίες και το προσωπικό υποστατικών που πωλούν ή διαθέτουν ή/και χορηγούν αλκοόλ.

Σε συνέχεια, η ΑΑΕΚ προώθησε την προκήρυξη πιλοτικού προγράμματος για την παροχή εκπαίδευσης στην υπεύθυνη πώληση και σερβίρισμα αλκοόλ (ΥΠΔΑ) στις επαρχίες Λευκωσίας, Λάρνακας, Λεμεσού, Αγίας Νάπας και Πάφου.

Το πιλοτικό πρόγραμμα εκπαίδευσης στην υπεύθυνη πώληση και διάθεση αλκοολούχων ποτών υλοποιήθηκε από το Πανεπιστημιακό Κέντρο Ερευνών Πεδίου (ΠΑΚΕΠΕ) του Πανεπιστημίου Κύπρου με επιχορήγηση τις Αρχή Αντιμετώπισης Εξαρτήσεων Κύπρου (ΑΑΕΚ). Το πρόγραμμα είχε διάρκεια εννέα μηνών και ολοκληρώθηκε το Σεπτέμβριο του 2016. Σκοπός του προγράμματος ήταν η ενίσχυση αντίληψης επιχειρηματιών και πωλητών για το νομικό υπόβαθρο του Περί Πώλησης Οινόπνευματων Νόμου και της σημασίας συμμόρφωσης με την υφιστάμενη νομοθεσία, όπως επίσης και των κινδύνων που σχετίζονται με την υπερβολική εττεισοδιακή κατανάλωση αλκοόλ και την οδήγηση υπό την επήρεια.

Πρώτος άξονας του προγράμματος ήταν η ανάπτυξη οδηγού για την υπεύθυνη πώληση και διάθεση αλκοόλ στην Κύπρο (Υ.Π.Δ.Α.) σύμφωνα με τις κατευθυντήριες γραμμές εκπαίδευσης ΥΠΔΑ που εκδόθηκαν από την ΑΑΕΚ. Το πρώτο μέρος του Οδηγού περιλαμβάνει στατιστικά στοιχεία και δεδομένα σχετικά με την κατανάλωση αλκοόλ στην Κύπρο, καθώς και στοιχεία που αφορούν την πρόσβαση σε αλκοόλ των ανήλικων στην Κύπρο, όπως καταγράφηκαν από προηγούμενη έρευνα των μυστικών επισκέψεων που πραγματοποίησε το ΠΑΚΕΠΕ για το ΑΣΚ. Στο δεύτερο μέρος παρουσιάζονται οι νομοθεσίες για το αλκοόλ στην Κύπρο, δίνοντας έμφαση στις υποχρεώσεις των ιδιοκτητών ή/και πωλητών αλκοόλ καθώς και στις ποινές που προνοούνται για παράβαση των υποχρεώσεων τους. Το τρίτο και μεγαλύτερο μέρος του Οδηγού ΥΠΔΑ καλύπτει θέματα πρόληψης και παρέμβασης με κύριο γνώμονα την ευαισθητοποίησης των συμμετεχόντων σχετικά με τις επιπτώσεις του αλκοόλ στη ψυχική και σωματική υγεία των ατόμων. Γίνεται επίσης εκτενής αναφορά σε καλές πρακτικές που θα μπορούσαν ενδεχομένως να υιοθετηθούν από τους ιδιοκτήτες υποστατικών ή/και πωλητές.

Δεύτερος άξονας του προγράμματος ήταν η επιλογή επαρχιακών συνεργατών (Ε.Σ.), φορέων με προηγούμενη εμπειρία σε παρόμοιου είδους προγράμματα για την αρτιότερη διεξαγωγή του προγράμματος. Μετά την παρουσίαση της φιλοσοφίας και του σκοπού του προγράμματος στους τρεις επαρχιακούς συνεργάτες και την εκπαίδευση στη χρήση του Οδηγού ΥΠΔΑ, πραγματοποιήθηκαν συνολικά επτά εκπαιδευτικές συναντήσεις με 100 συμμετέχοντες παγκύπρια. Με την ολοκλήρωση των εκπαιδευτικών συναντήσεων, οι συμμετέχοντες αξιολόγησαν το εκπαιδευτικό μέσω ερωτηματολογίων και τηλεφωνημάτων. Η αξιολόγηση το προγράμματος περιλάμβανε επίσης ανατροφοδότηση από τους επαρχιακούς συνεργάτες, αξιολόγηση των επαρχιακών συνεργατών από τους συντονιστές και αξιολόγηση της διαδικασίας ελέγχου από τους συντονιστές.

Οι συντονιστές του προγράμματος κατέληξαν στα εξής συμπεράσματα και εισηγήσεις για μελλοντικές εκπαιδεύσεις:

- Ενημέρωση του Οδηγού σε τακτά χρονικά διαστήματα με νέα στατιστικά στοιχεία και τυχόν αλλαγές στη νομοθεσία, και εξειδίκευση αναλόγως των ενδιαφερόντων των συμμετεχόντων.
 - Επιλογή συνεργατών που να είναι ενεργοί στο συγκεκριμένο χώρο (στην επαρχία τους) με εύκολη πρόσβαση σε επιχειρήσεις πώλησης αλκοόλ, με εμπειρία σε θέματα σχετικά με την κατάχρηση ουσιών και αλκοόλ, αλλά και με την παροχή εξειδικευμένης εκπαίδευσης.
 - Η εκπαίδευση πωλητών αλκοόλ δεν θα πρέπει να αγνοεί διαφορετικά χαρακτηριστικά των συμμετεχόντων.
 - Ένταξη τέτοιας μορφής εκπαίδευσης σε σχετικά προγράμματα σπουδών (π.χ. κλάδοι της Τεχνικής Σχολής, ΑΞΙΚ, προγράμματα σπουδών σε συναφείς κλάδους ΑΕΙ).
 - Αύξηση κινήτρων συμμετοχής.
 - Ανάγκη διαφοροποίησης εκπαίδευσης ανά τομέα εργασίας ώστε να μην αντιμετωπίζονται όλοι οι πωλητές αλκοόλ ως μια ομοιόμορφη ομάδα.
 - Εμπλοκή επαγγελματιών του χώρου κατά την προετοιμασία της εκπαίδευσης
- Τέλος, οι συντονιστές του προγράμματος εισηγήθηκαν την εμπλοκή των επιχειρηματιών στο χώρο της πώλησης/ διάθεσης αλκοόλ, μέσω αντιπροσώπων σε διεργασίες και συζητήσεις πολιτικής και αναδιαμόρφωσης της νομοθεσίας.

ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΙΚΗ ΠΛΑΤΦΟΡΜΑ ΓΙΑ ΘΕΜΑΤΑ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ

Η ΑΑΕΚ συμμετείχε στη Συντονιστική Πλατφόρμα για Θέματα Ασφάλειας Τουρισμού υπό το συντονισμό του Κυπριακού Οργανισμού Τουρισμού στις επαρχίες Λευκωσίας και Αγίας Νάπας. Η ΑΑΕΚ συντόνισε την Ομάδα Εργασίας για τα θέματα Προσβασιμότητας Αλκοόλ μέσω της οποίας προωθήθηκαν οι πιο κάτω δράσεις για την άμεση εφαρμογή τους κατά την καλοκαιρινή περίοδο.

- Παροχή εκπαίδευσης υπεύθυνης πώλησης και σερβιρίσματος αλκοόλ και αντιμετώπισης έκτακτων περιστατικών στο προσωπικό αδειούχων υποστατικών πώλησης αλκοόλ
- Εντατικοποίηση ελέγχου αδειούχων και μη υποστατικών για την αποτελεσματική εφαρμογή της νομοθεσίας για την πώληση οινοπνευματωδών ποτών συμπεριλαμβανομένου και της ποιότητας αλκοολούχων ποτών που πωλούνται
- Κάλυψη ευάλωτων περιοχών (όπου υπάρχουν πολλά κέντρα αναψυχής) με κινητή μονάδα/ασθενοφόρο για παροχή πρώτων βοηθειών σε τουρίστες κατά τις βραδινές ώρες διασκέδασης.

ΕΒΔΟΜΑΔΑ ΕΥΑΙΣΘΗΤΟΠΟΙΗΣΗΣ ΓΙΑ ΤΟ ΑΛΚΟΟΛ

Η ΑΑΕΚ διοργανώνει κάθε Οκτώβριο Εβδομάδα Ευαισθητοποίησης για το Αλκοόλ.

Το 2015 η ΑΑΕΚ διοργάνωσε την 3η Εβδομάδα Ευαισθητοποίησης για το Αλκοόλ που πραγματοποιήθηκε μεταξύ 12-18 Οκτωβρίου του 2015. Στόχος της 3ης Εβδομάδας Ευαισθητοποίησης για το Αλκοόλ ήταν η προώθηση μέτρων μείωσης των κινδύνων που σχετίζονται με την επιβλαβή κατανάλωση αλκοόλ και συγκεκριμένα η προώθηση καλών πρακτικών όπως οι δοκιμαστικές αγορές και τα εκπαιδευτικά προγράμματα υπεύθυνης πώλησης και σερβιρίσματος αλκοόλ. Οι καλές αυτές πρακτικές στοχεύουν στην μείωση των κινδύνων συμπεριλαμβανομένης της μείωσης της πρόσβασης στο αλκοόλ από ανήλικα άτομα και της μείωσης των επικίνδυνων συμπεριφορών, όπως η οδήγηση υπό την επήρεια αλκοόλ. Όπως και κάθε χρόνο, η Εβδομάδα Ευαισθητοποίησης για το Αλκοόλ ολοκληρώθηκε με τις δραστηριότητες της Ευρωπαϊκής Νύχτας Χωρίς Δυστυχήματα στις 17 Οκτωβρίου του 2015, την οποία συντόνισε ο Μη Κυβερνητικός Οργανισμός REACTION. Παράλληλα, η Αστυνομία Κύπρου εντατικοποίησε τους ελέγχους αλκοτέστ και εφαρμογής ορίου ηλικίας για πώληση και παροχή αλκοόλ.

Το 2016 η Εβδομάδα Ευαισθητοποίησης για το Αλκοόλ πραγματοποιήθηκε στις 24-30 Οκτωβρίου. Στόχος της τέταρτης εκστρατείας ήταν η προώθηση μέτρων μείωσης των κινδύνων που σχετίζονται με την επιβλαβή κατανάλωση αλκοόλ ανάμεσα σε παιδιά και νέους. Η εν λόγω εκστρατεία εστίασε κυρίως στην προώθηση καλών πρακτικών για μείωση της προσβασιμότητας του αλκοόλ ανάμεσα σε ανήλικα παιδιά αλλά και στην μείωση της υπέρμετρης κατανάλωσης ανάμεσα στους νέους ηλικίας 18-25 ετών μέσα από παρεμβάσεις ασφαλούς νυχτερινής διασκέδασης στα πλαίσια φεστιβάλ, εκδηλώσεων και πάρτι νέων όπως επίσης και πρακτικών υπεύθυνης πώλησης και σερβιρίσματος αλκοόλ. Οι καλές αυτές πρακτικές στοχεύουν στην μείωση των κινδύνων συμπεριλαμβανομένης της μείωσης της πρόσβασης στο αλκοόλ από ανήλικα άτομα και της μείωσης των επικίνδυνων συμπεριφορών, όπως η οδήγηση υπό την επήρεια αλκοόλ. Για σκοπούς διάχυσης των μηνυμάτων της φεινής εκστρατείας η ΑΑΕΚ δημιούργησε και δύο φιλμάκια με πρωταγωνιστές έφηβους (κορίτσι και αγόρι) τα οποία μπορείτε να βρείτε στο YouTube Channel της Αρχής Αντιμετώπισης Εξαρτήσεων Κύπρου. Για πρόσβαση ακολουθήστε το σύνδεσμο της φωτογραφίας.

ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗ & ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗ :ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ (2016)

Κατάσταση του φαινομένου της προβληματικής χρήσης ΑΛΚΟΟΛ (2016)

Τα στοιχεία που παρουσιάζονται στο επιλεγμένο αυτό έντυπο για το ΑΛΚΟΟΛ, θα προσφέρουν πολύτιμα στοιχεία τόσο για το ίδιο το ΑΑΕΚ, ως σώμα χάραξης πολιτικής, αλλά και για όλους τους εμπλεκόμενους, Υπουργεία, οργανώσεις, μη-κυβερνητικούς φορείς και άλλους, που καλούνται μέσα από την Εθνική Στρατηγική για την αντιμετώπιση της εξάρτησης από παράνομες ουσίες και την επιβλαβή χρήση αλκοόλ 2013-2020 να αντιμετωπίσουν το θέμα αυτό μέσα από μια νέα οπτική η οποία με σφαιρικότητα στοχεύει στην παροχή παρεμβάσεων που αφορούν τόσο στις παράνομες όσο και στις νόμιμες εξαρτησιογόνες ουσίες.

Επιπλέον, τα στοιχεία αυτά θα βοηθήσουν τους επαγγελματίες του χώρου, να εκτιμήσουν τα αποτελέσματα των υπηρεσιών που προσφέρουν.

Κατά το 2012, ξεκίνησε η συστηματική παρακολούθηση δεικτών για το αλκοόλ, με σκοπό τη συλλογή αξιόπιστων στοιχείων και τον εμπλουτισμό των δεδομένων στην Κύπρο.

Η πιο πρόσφατη ενημέρωση των δεικτών που παρακολουθεί το τμήμα παρακολούθησης (ΕΚΤΕΠΝ), αναδύκνει τα ακόλουθα, τα οποία και θα παρουσιαστούν εκτενώς παρακάτω:

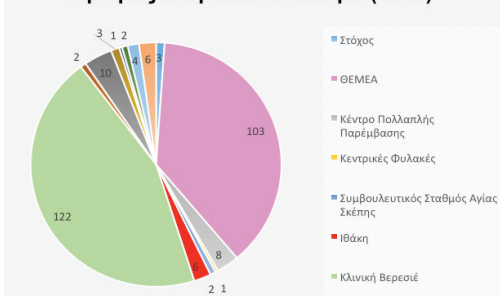
- **Θεραπεία:** Κατά το 2016 αιτήθηκαν θεραπείας λόγω κατάχρησης αλκοόλ 273 άτομα, εκ των οποίων τα περισσότερα βρέθηκαν στην «Κλινική Βερεσιέ» και στη Θεραπευτική Μονάδα Εξαρτημένων Ατόμων (ΑΛΚΟΟΛ) «ΘΕΜΕΑ». Τα περισσότερα άτομα, βρέθηκαν να ανήκουν κυρίως στην κατηγορία των χρηστών μέσης και τρίτης ηλικίας (>40 ετών), ενώ περίπου 7 στα 10 άτομα που αιτήθηκαν θεραπείας λόγω κατάχρησης αλκοόλ ήταν άνδρες.
- **Έφηβοι:** Η πρόσβαση των εφήβων στο αλκοόλ, υπερβαίνει το μέσο όρο των άλλων Ευρωπαϊκών χωρών ενώ 1 στους 5 νέους ηλικίας 15-24 ανέφερε ότι μέθυσε κατά τον τελευταίο χρόνο. Όπως φαίνεται, η τάση για πρώτη μέθη είναι εντονότερη στις ηλικίες 15-22.
- **Εξάρτηση:** Εκτιμήθηκε ότι περίπου τουλάχιστον το 3% του πληθυσμού στην Κύπρο είναι εξαρτημένο στο αλκοόλ.

ΘΕΡΑΠΕΙΑ

Κατά το 2016, 8 δομές παρέδωσαν στοιχεία αίτησης θεραπείας λόγω κατάχρησης αλκοόλ. Το Τμήμα Παρακολούθησης / ΕΚΤΕΠΝ, προχώρησε σε ποιοτικό έλεγχο των δεδομένων, τόσο μεταξύ των κέντρων που παρέδωσαν στοιχεία όσο και σε επίπεδο κάθε κέντρου ξεχωριστά.

Κατά το συγκεκριμένο έτος, αιτήθηκαν θεραπείας λόγω κατάχρησης αλκοόλ 273 άτομα (σε σύγκριση με 377 το 2012, 347 το 2013, 219 το 2014 και 262 το 2015), εκ των οποίων τα περισσότερα (82%) βρέθηκαν στην κλινική «Βερεσιέ» και στη Θεραπευτική Μονάδα Εξαρτημένων Ατόμων (ΑΛΚΟΟΛ) «ΘΕΜΕΑ». Οι περισσότεροι χρήστες που αιτήθηκαν θεραπείας, ανέφεραν ως επαρχία διαμονής κυρίως τη Λευκωσία και τη Λάρνακα.

Αριθμός ατόμων ανά κέντρο (2016)

Η μεγάλη αντιπροσώπευση στις 2 επαρχίες ενδεχομένως να οφείλεται στο ότι εκεί στεγάζονται δύο δομές η «Κλινική Βερεσιέ» και η «ΘΕΜΕΑ» όπου προσφέρουν εξειδικευμένες υπηρεσίες για το αλκοόλ. Η μελλοντική δημιουργία άλλων δομών, εξειδικευμένων στη θεραπεία της εξάρτησης από το αλκοόλ, ενδεχομένως να συγκέντρωνε και άλλα άτομα στη θεραπεία, από τις άλλες επαρχίες.

Ιστορικό Θεραπείας, Ιστορικό Χρήσης Αλκοόλ & Πηγή Παραπομπής

- Αρκετοί (112 άτομα - 41%), είχαν υποβληθεί ξανά σε θεραπεία, ενώ 103 άτομα, αιτήθηκαν θεραπείας για πρώτη φορά. Από το σύνολο των νέων αιτημάτων, οι περισσότεροι βρέθηκαν στη ΘΕ.ΜΕ.Α (42) και στην «Κλινική Βερεσιέ» (34).
- Ο χρόνος που μεσολαβεί από την έναρξη της προβληματικής χρήσης αλκοόλ μέχρι την πρώτη εμφάνιση του χρήστη στο σύστημα θεραπείας, είναι τα 10 χρόνια.
- Ως πηγή παραπομπής, αναφέρθηκε από τους περισσότερους η αυτό-αναφορά (174 άτομα - 64%), ενώ αρκετοί βρέθηκαν στη θεραπεία λόγω παραπομπής τους από το στενό οικογενειακό περιβάλλον (12%).

Κοινωνικο-δημογραφικά χαρακτηριστικά των ατόμων που βρέθηκαν στα θεραπευτικά κέντρα

• **ΦΥΛΟ:** Περίπου 7 στα 10 άτομα που αιτήθηκαν θεραπείας λόγω κατάχρησης αλκοόλ ήταν άνδρες.

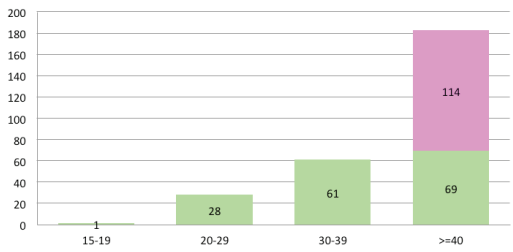
• **ΗΛΙΚΙΑ:** Η διάμεσος ηλικία των ατόμων που αιτούνται θεραπείας με κύρια ουσία εξάρτησης το αλκοόλ είναι όπως και άλλες χρονιές τα 47 έτη (min: 18, max: 74), γεγονός που τους εντάσσει κυρίως στην κατηγορία των χρηστών μέσης και τρίτης ηλικίας (>=40). Στην συγκεκριμένη κατηγορία, 69 (από τα 273) άτομα ήταν μεταξύ 40-49 ετών και 114 άτομα ήταν άνω των 50 ετών. Σύνολο 183 άτομα, ήταν χρήστες μέσης και τρίτης ηλικίας.

Οι χρήστες μέσης και τρίτης ηλικίας, ανήκουν κυρίως σε δύο ομάδες. Στην πρώτη ομάδα, ανήκουν τα άτομα που ξεκίνησαν τη χρήση αλκοόλ σε νεαρή ηλικία και συνήθως έχουν μεγάλο ιστορικό χρήσης, η οποία συνεχίζεται και σε μεγάλη ηλικία. Στη διεθνή βιβλιογραφία συνήθως αναφέρονται ως «επιζώντες». Στην δεύτερη κατηγορία, ανήκουν τα άτομα που ξεκίνησαν τη χρήση σε μεγαλύτερη ηλικία, κυρίως λόγω δυσάρεστων συμβάντων ή συνθηκών (απώλεια κοινωνικών ρόλων, τα κοινωνικά ή ψυχολογικά προβλήματα που αντιμετωπίζουν, όπως το πένθος, η ανεργία, η έλλειψη αναγνώρισης, η κατάθλιψη, η κοινωνική απομόνωση κλπ) και συχνά αναφέρονται ως «αντιδρώντες» (IAS, 1999).

Στην Κύπρο, τα άτομα μέσης και τρίτης ηλικίας, ανήκουν κυρίως στην κατηγορία των «επιζώντων» καθώς η διάμεσος διάρκεια προβληματικής χρήσης αλκοόλ ήταν τα 12 χρόνια (min:1, max:65).

• **ΥΠΗΚΟΟΤΗΤΑ:** Περίπου 8 στους 10 ήταν Κύπριοι ενώ οι υπόλοιποι από άλλες Ευρωπαϊκές (13%) και μη (4%) χώρες.

Ηλικιακή ομάδα ατόμων στη θεραπεία (2016) λόγω κατάχρησης αλκοόλ

Κοινωνικο-δημογραφικά χαρακτηριστικά των ατόμων που βρέθηκαν στα θεραπευτικά κέντρα

ΣΥΝΟΗΚΕΣ ΔΙΑΒΙΩΣΗΣ: Οι μισοί ζούσαν είτε μόνοι τους είτε με τους γονείς τους, ενώ 1 στους 3 ζούσαν με σύντροφο και παιδιά. Η διάμεσος ηλικία των ατόμων που ζούσαν με τους γονείς τους ήταν τα 34 έτη (min:16, max:69), γεγονός που ενδεχομένως να οφείλεται από τη μια στην παραδοσιακή μορφή της κυπριακής οικογένειας όπου οι νέοι συνεχίζουν να μένουν στην οικογενειακή εστία αρκετά χρόνια μετά την ενηλικίωση, και από την άλλη, ενδεχομένως να οφείλεται στο γεγονός ότι η κατάχρηση του αλκοόλ έχει επανειλημμένα βρεθεί να αποτελεί παράγοντα για αδυναμία διατήρησης μόνιμης στέγης (Lipton, Siegel, Hannigan, Samuels & Baker, 2000; Bebout, 1999).

ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ: Ένα μεγάλο ποσοστό (30%), ανέφερε την πρωτοβάθμια εκπαίδευση, ως το ανώτερο εκπαιδευτικό επίπεδο. Το γεγονός αυτό, συνάδει και με εμπειρικά ευρήματα (Crum, Helzer & Anthony, 1993; Helzer, Burnam, & McEvoy, 1991) που έχουν δείξει ότι υπάρχει σχέση μεταξύ του χαμηλού μορφωτικού επιπέδου και της επιβλαβούς χρήσης αλκοόλ ή και άλλων εξαρτησιογόνων ουσιών. Επιπρόσθετα, κοινωνιολογικές, ψυχολογικές και ψυχιατρικές θεωρίες έχουν τονίσει πως, πολλές φορές, η ανικανότητα των ατόμων να έρθουν αντιμέτωπα με τους κοινωνικούς τους ρόλους (π.χ αδυναμία ολοκλήρωσης βασικής εκπαίδευσης ή χαμηλές εκπαιδευτικές επιδόσεις), οδηγεί σε συμπεριφορικές διαταραχές, όπως είναι και η κατάχρηση ουσιών (Crum, Helzer & Anthony, 1993).

ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ: Αρκετοί (29%) ανέφεραν είτε ότι ήταν άνεργοι (24%), είτε ότι είχαν περιστασιακή εργασία (5%), ενώ μόνο 1 τους 4 ανέφερε σταθερή απασχόληση. Επίσης, ένα σημαντικό ποσοστό (37%) των ατόμων που αιτήθηκαν θεραπείας με κύρια ουσία κατάχρησης το αλκοόλ, ήταν οικονομικά μη ενεργοί (συνταξιούχοι, λάμβαναν βοήθημα, ΑμεΑ, νοικοκυρές), το οποίο σχετίζεται και με το γεγονός ότι πολλά άτομα τρίτης ηλικίας αιτούνται θεραπείας λόγω κατάχρησης αλκοόλ. Σε σχετικές έρευνες έχει βρεθεί πως τα άτομα που είχαν τα υψηλότερα επίπεδα κατανάλωσης αλκοόλ ήταν κυρίως άνεργοι (Lee και συν., 1990) και ότι η κατανάλωση ήταν υψηλότερη κατά την πρώτη περίοδο της ανεργίας (Montgomery et al., 1998). Επίσης, εμπειρικά ευρήματα έδειξαν πως, τα άτομα που υιοθετούσαν επικίνδυνες για την υγεία συμπεριφορές (συμπεριλαμβανομένου του καπνίσματος και της υπερβολικής κατανάλωσης αλκοόλ) ήταν πιο πιθανό να είναι άνεργοι, ενώ παράλληλα, βρέθηκε πως η στρεσογόνος διάσταση της ανεργίας, οδηγούσε πιο εύκολα σε συμπεριφορές επιβλαβούς κατανάλωσης αλκοόλ (Montgomery et al., 1998).

ΠΟΤΑ ΠΟΥ ΣΥΝΗΘΩΣ ΚΑΤΑΝΑΛΩΝΟΥΝ ΤΑ ΑΤΟΜΑ ΣΤΗ ΘΕΡΑΠΕΙΑ

Όπως φαίνεται και στο παρακάτω γράφημα, ανάμεσα στα ποτά που συνήθως καταναλώναν τα άτομα τα οποία αιτήθηκαν θεραπείας, πρώτο στην προτίμηση ήταν το ούισκι, η βότκα και το κονιάκ και ακολουθούσε η μπύρα, το κρασί και το ούζο ή ζιβανία.

Κατά μέσο όρο, τα άτομα που αιτήθηκαν θεραπείας, καταναλώναν 10 ποτά κατά τη διάρκεια μιας συνηθισμένης μέρας σε καθημερινή βάση κατά τον τελευταίο μήνα.

ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΙΚΗ ΧΡΗΣΗ ΑΛΚΟΟΛ ΠΑΡΑΒΑΤΙΚΟΤΗΤΑ

Από τα στοιχεία που δόθηκαν στο Τμήμα Παρακολούθησης / ΕΚΤΕΠΝ από το γραφείο ανάλυσης και στατιστικής, κατά το 2016 έγιναν 88.827 έλεγχοι και καταγγέλθηκαν λόγω υπέρβασης του ανώτατου ορίου οινοπνεύματος 7031 άτομα. Από το σύνολο δηλαδή των ελέγχων που έγιναν, το 8% καταγγέλθηκε. Το προφίλ των παραβατών είναι, νέοι και μεσήλικες άνδρες μέχρι 39 ετών. Πιο συγκεκριμένα, 8 στους 25 ήταν άνδρες και οι υπόλοιπες γυναίκες. Επίσης, 1 στους 4 ήταν κάτω των 25 ετών και οι μισοί 15-39 ετών.

Λαμβάνοντας υπόψη και τα δεδομένα του δείκτη αίτησης θεραπείας για το έτος 2016, παρατηρείται μια χρονική ακολουθία στην εξελικτική πορεία των προβληματικών χρηστών αλκοόλ. Πιο συγκεκριμένα φαίνεται ότι τα νεαρά άτομα ($\leq 25-39$ ετών) πιο συχνά εμπλέκονται σε παραβατικές συμπεριφορές, ενώ, φαίνεται να προσεγγίζουν το σύστημα θεραπείας, κυρίως μετά τα 40.

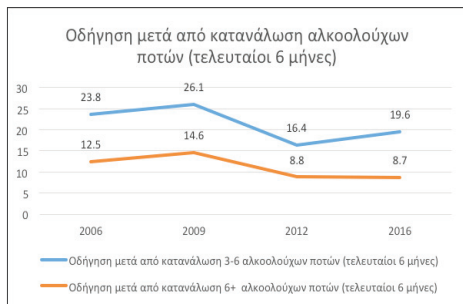
ΘΑΝΑΤΟΙ ΠΟΥ ΠΡΟΚΛΗΘΗΚΑΝ ΑΠΟ ΣΥΝΘΗΚΕΣ ΠΟΥ ΣΧΕΤΙΖΟΝΤΑΙ ΜΕ ΤΗΝ ΚΑΤΑΝΑΛΩΣΗ ΑΛΚΟΟΛ

Έχει υπολογιστεί από τον Παγκόσμιο Οργανισμό Υγείας, ότι στον ευρωπαϊκό χώρο, το ποσοστό των χαμένων ετών ζωής από πρόωμη θνησιμότητα ή ανικανότητα εξαιτίας του αλκοόλ ανέρχεται στο 9,2%. Οι εκτιμήσεις αυτές ανάγουν το αλκοόλ ως έναν από τους σημαντικότερους παράγοντες κινδύνου στην Ευρώπη.

Τροχαία Δυστυχήματα με κύρια αιτία το Αλκοόλ

Σε ό,τι αφορά όλα τα θύματα των θανατηφόρων τροχαίων (οδηγούς, συνεπιβάτες και πεζούς) κατά τα προηγούμενα χρόνια, αναφέρονταν κατά μέσο όρο γύρω στους 25 θανάτους. Από το 2013 μειώθηκαν σε επτά, ενώ πρόσφατα στοιχεία δείχνουν ότι παραμένουν σταθεροί (οκτώ άτομα το 2016).

Παρόλα αυτά, σημαντικό είναι το ποσοστό των ατόμων που οδήγησε αφού πρώτα κατανάλωσε πάνω από τρία ποτά, σύμφωνα με την έρευνα γενικού πληθυσμού (ΑΑΕΚ, 2016).

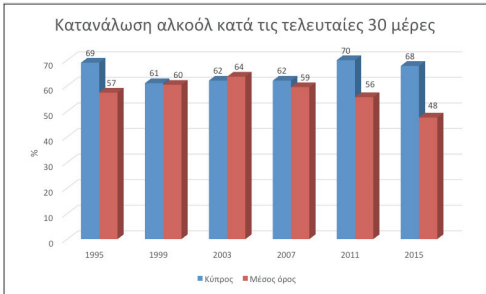
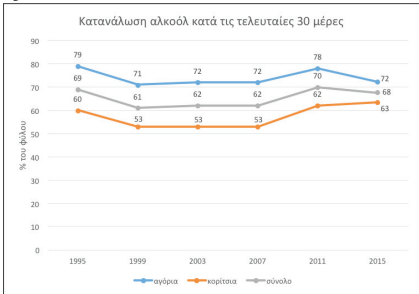

ΑΛΚΟΟΛ ΣΤΟ ΜΑΘΗΤΙΚΟ & ΓΕΝΙΚΟ ΠΛΗΘΥΣΜΟ

Το Ευρωπαϊκό Πρόγραμμα Ερευνών στον Μαθητικό Πληθυσμό σχετικά με το Αλκοόλ και τα άλλα Ναρκωτικά (ESPAD) διεξάγεται σε μαθητές ηλικίας 16 ετών και κατά το έτος 2015 συμμετείχαν σε αυτό 35 χώρες της Ευρώπης και της ευρύτερης περιοχής. Η έρευνα, που γιορτάζει φέτος την 20η της επέτειο, διεξάγεται κάθε τέσσερα χρόνια και κατά το έτος 2015 διεξήχθη η έκτη σειρά της έρευνας. Η Κύπρος συμμετέχει στο πρόγραμμα από την αρχή, δηλαδή από το 1995 ενώ από το έτος 2011 η έρευνα γίνεται σε συνεργασία με Αρχή Αντιμετώπισης Εξαρτήσεων Κύπρου/ ΕΚΤΕΠΝ, ΚΕΝΘΕΑ και του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού.

Γενικά παρατηρείται αύξηση στην κατανάλωση του αλκοόλ από τους μαθητές στην Κύπρο, ειδικά στην υπέρμετρη κατανάλωση του. Διαφοροποιήσεις παρατηρούνται μεταξύ των αγοριών και των κοριτσιών, με ανησυχητική αύξηση ανάμεσα στα κορίτσια. Σε σχέση με τον μέσο όρο της έρευνας, η Κύπρος βρίσκεται αρκετά πιο ψηλά.

Όπως απεικονίζεται πιο κάτω, ενώ γενικά τα ποσοστά των μαθητών που ανέφεραν κατανάλωση αλκοόλ κατά τις 30 μέρες μειώθηκαν ελάχιστα, η μείωση αυτή αφορά κυρίως τα αγόρια, ενώ τα ποσοστά κατανάλωσης αλκοόλ ανάμεσα στους μαθητές της Κύπρου είναι πιο ψηλά από τον μέσο όρο της έρευνας.

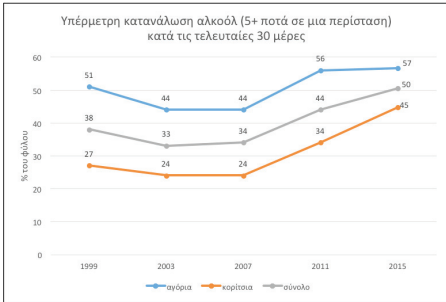
Σε ό,τι αφορά τη υπέρμετρη κατανάλωση αλκοόλ, δηλαδή κατανάλωση πέντε ή περισσότερων ποτών σε μια περίπτωση κατά τον τελευταίο μήνα, όπως φαίνεται πιο κάτω, παρατηρείται ανησυχητική αύξηση αυτού του επικίνδυνου τρόπου κατανάλωσης. Σε σχέση με τα ευρήματα της προηγούμενης έρευνας του 2011, η αύξηση αυτή αφορά και πάλι κυρίως τα κορίτσια.

ΧΡΗΣΗ ΑΛΚΟΟΛ ΣΤΟ ΓΕΝΙΚΟ ΠΛΗΘΥΣΜΟ

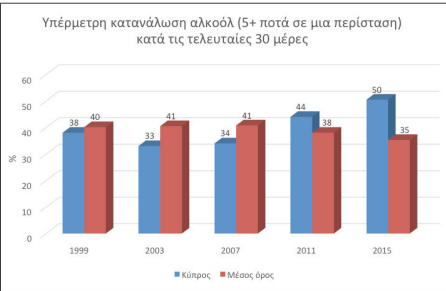
Η έρευνα γενικού πληθυσμού, που αποτελεί την τέταρτη σειρά της έρευνας, η οποία ξεκίνησε το 2006, διεξήχθη το έτος 2016 από την εταιρεία CYMAR. Η επιλογή δείγματος έγινε με τη μέθοδο της πολυσταδιακής στρωματοποιημένης δειγματοληψίας, με το τελικό δείγμα να ανέρχεται στις 3500 κατοίκους 15-64 ετών (εξαιρουμένων των ατόμων που ζουν σε ιδρύματα ή που δεν μιλούν την Ελληνική γλώσσα). Ο γενικός στόχος της έρευνας είναι η εκτίμηση της χρήσης νόμιμων και παράνομων ψυχοδραστικών ουσιών στο γενικό πληθυσμό ηλικίας 15-64 ετών με τυποποιημένο τρόπο, έτσι ώστε να συνάδει στο μέγιστο βαθμό με τα ευρωπαϊκά κριτήρια.

Με βάση τα αποτελέσματα της τελευταίας παγκύπριας επιδημιολογικής έρευνας γενικού πληθυσμού (ΑΑΕΚ, 2016):

- Εκτιμήθηκε ότι περίπου το 10% του πληθυσμού έχει μεθύσει τους τελευταίους 12 μήνες και περίπου το 3% ανέφερε ότι μέθυσε τον τελευταίο μήνα. Παρόλα αυτά, σε σύγκριση με προηγούμενα χρόνια, παρατηρείται μείωση του ποσοστού μέθησης.
- Ένα στα πέντε άτομα περίπου (22.6%) ανέφερε υπέρμετρη κατανάλωση κατά τον τελευταίο μήνα.
- Κατά τα τελευταία χρόνια διεξαγωγής της έρευνας (2012 και 2016) παρατηρήθηκε μείωση του ποσοστού των ατόμων που είχαν οδηγήσει αφού προηγουμένως είχαν πει αλκοόλ. Φάνηκε επίσης, ότι όσο πιο μεγάλα ηλικιακά ήταν τα άτομα, τόσο μικρότερο ήταν το ποσοστό αυτών που προχωρούσε σε αυτή τη συμπεριφορά.
- Χρησιμοποιώντας το εργαλείο της “Σύντομης Ανίχνευσης Εξάρτησης από το αλκοόλ” (Rapid Alcohol Problem Screen – “RAPS”), εκτιμήθηκε ότι τουλάχιστον το 2,5% του πληθυσμού είναι εξαρτημένο στο αλκοόλ.

Και σε αυτή την περίπτωση, όπως απεικονίζεται πιο κάτω, τα ποσοστά της Κύπρου ξεπερνούν σημαντικά τον αντίστοιχο μέσο όρο των χωρών που συμμετείχαν στην έρευνα.

Όσον αφορά στις αντιλήψεις των Κυπρίων, για το αλκοόλ και τις πολιτικές που το συνοδεύουν, βρέθηκε πως σε γενικές γραμμές, είναι έτοιμοι να υποστηρίξουν περιοριστικές πολιτικές που έχουν να κάνουν με πιο αυστηρά μέτρα τροχαίας. Παρόλα αυτά, ανάμεσα στις χώρες με τα υψηλότερα ποσοστά πολιτών που δεν θεωρούν μεγάλο ρίσκο την οδήγηση μετά από κατανάλωση 2 ή περισσότερων ποτών, είναι η Κύπρος.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- ΑΑΕΚ (2016). Παγκύπρια Επισκόπηση Γενικού Πληθυσμού για το κάπνισμα, το αλκοόλ και άλλες ψυχοδραστικές ουσίες. Αντιναρκωτικό Συμβούλιο Κύπρου.
- Anderson, P., Moller, L., Galea, G., (2012). Alcohol in the European Union: consumption, harm and policy approaches. Copenhagen: WHO Regional Office for Europe; http://www.euro.who.int/_data/assets/pdf_file/0003/160680/e96457.pdf
- Bebout, R. (1999). 'Housing solutions: the community connections housing program: preventing homelessness by integrating housing and support', Alcoholism Treatment Quarterly, vol.17, no.1/2, pp.93-112.
- Crum, R.M., Helzer, J.E. & Anthony, J.C. (1993). Level of Education and Alcohol Abuse and Dependence in Adulthood: A Further Inquiry. American Journal of Public Health, 83(6), 830-37.
- European Monitoring Centre on Drugs and Drug Addiction (2016). ESPAD Report 2015.
- Helzer, J.E., Burnam, A., McEvoy, L.T. (1991). Alcohol abuse and dependence. In: Robins LN, Regier DA, eds. Psychiatric Disorders in America. New York, NY: The Free Press; 1991:81-115.
- Hibell B., Guttormsson U., Ahlström S., Balakireva O., Bjarnason T., Kokkevi A., Kraus L. (2012). The 2011 ESPAD Report - Substance Use Among Students in 36 European Countries.
- I AS (Institute of Alcohol Studies) (1999). Alcohol and the Elderly. <http://www.ias.org.uk/resources/factsheets/elderly.pdf>
- Lee, A.J., Crombie, I.K., Smith, W.C.S, et al. (1990). Alcohol consumption and unemployment among men: the Scottish Heart Health Study. British Journal of Addiction, 85: 1165–1170.
- Lipton, F.R., Siegel, C., Hannigan, A., Samuels, J. and Baker, S. (2000). Tenure in supportive housing for homeless person with severe mental illness. Psychiatric Services, (51), 4, pp.479-486.
- Montgomery, S.M., Cook, D.G., Bartley, M.J. και συν. (1998). 'Unemployment, cigarette smoking, alcohol consumption and body weight in young British men. European Journal of Public Health, 8:21-27.

ΑΡΧΗ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗΣ
ΕΞΑΡΤΗΣΕΩΝ ΚΥΠΡΟΥ

<http://www.naac.org.cy>

**ΕΤΗΣΙΑ ΕΚΘΕΣΗ
ΓΙΑ ΤΟ ΑΛΚΟΟΛ**

Λεωφόρος Λεμεσού 130,
Cyfield Tower, 4ος όροφος.
Τηλ.: 22442960

Δεκέμβριος 2017